

Per-Inge Ahlström
Trafikplanering
08-508 278 35
per-inge.ahlstrom@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2007-09-25

Program för butiksgalleria under Odenplan. Remiss

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar, att som svar på remissen överlämna och återopa trafikkontorets tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden.
2. Trafik- och renhållningsnämnden förklarar paragrafen för omedelbart justerad.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Anette Scheibe
Avdelningschef

Staffan Forsell
Enhetschef

Sammanfattning

Odenplan är idag en central punkt för boende i Vasastaden. Platsen är också en betydelsefull bytespunkt för kollektivtrafiken. Efter en nyligen beslutad utbyggnad av Citybanan, med en ny pendeltågsstation vid Odenplan förväntas detta bli Sveriges näst största kollektivtrafikpunkt.

Marknämnden beslöt 2005-06-23 anvisa mark till Rodamco Projekt AB för en butiksgalleria under torget samt Odengatan söder om torget. Förslaget innebär en triangulär byggnad i tre plan under mark. Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett program, Dnr 2006-04660, som anger utgångspunkter och mål för efterföljande

planarbete. Programförslaget har nu erhållits på remiss. Det finns att läsa i sin helhet på stadsbyggnadskontorets hemsida: www.stockholm.se/sbk. Stadsbyggnadsnämnden har begärt in yttrande senast 14 september. Trafik- och rehallningsnämndens remisstid har förlängts till 30 september.

Vid Odenplansområdet pågår en samtidig planering för flera andra projekt. Den beslutade Citybanan kommer passera Odenplan och får här en ny pendeltågsstation. Det pågår också översiktliga studier av möjligheterna att från Odenplan bygga ut tunnelbanan med spår mot Norra Station/Karolinska sjukhuset. Därutöver är det aktuellt med ett programarbete för en tillbyggnad av Stadsbiblioteket. Dessa projekt kan komma att få olika beröringspunkter med galleriaprojektet, T ex måste gallerians utsträckning i plan anpassas till planerade utbyggnadsplaner för Citybanan och tunnelbanan. När det gäller tillbyggnaden för Stadsbiblioteket är det bl a önskvärt med en samordnad varuinfart.

Det kommer under byggtiden bli påtagliga störningar för boende, affärsverksamheter och den trafik av olika slag som passerar och rör sig i området. Vid planeringen för en galleria förutsätts i programförslaget att byggnationen sker samtidigt med Citybanan, och i möjligaste mån med en samtidig utbyggnad av stadsbiblioteket. Detta bl a för att tidsmässigt begränsa störningarna i området.

Från trafikkontorets sida anges i detta remissvar bl a synpunkter på placeringen av anordningar som kan komma bli aktuella på gatumark, ex v entréer, lastintag mm. Därutöver understryks vikten av att det vid såväl framtagandet av förslag till Odenplans framtida utformning, som vid den fortsatta planeringen för byggnationen, beaktas alla de trafikbehov som finns vid Odenplan samt att det i möjligaste mån sker en samordning med övriga projekt som är aktuella i området.

Bakgrund

Odenplan är idag en central punkt för boende i Vasastaden. Detta är också en betydelsefull bytespunkt för kollektivtrafiken. Där möts ett antal busslinjer, varav två är stomlinjer, och tunnelbanans gröna linje. När den nu beslutade Citybanan byggts ut, vilken i innerstaden kommer passera Södra Station, City samt Odenplan, bedöms detta bli Sveriges näst största kollektivtrafikpunkt. Från Odenplan kan det eventuellt även komma att utgå en ny tunnelbanegren mot Norra Station/Solna. Utöver dessa projekt är det i dagarna även aktuellt med ett programarbete för utbyggnad av Stadsbiblioteket, närmast öster om Odenplan.

Efter att Marknämnden 2005-06-23 tog beslut om markanvisning till Rodamco Projekt AB har nu Stadsbyggnadskontoret upprättat ett förslag till planprogram i syfte att under Odenplan pröva anläggandet av en butiksgalleria i tre plan, tillsammans omfattande cirka 20.000 m² BTA.

En förutsättning har ansetts vara att genomföra byggnationen samordnat med anläggandet av Citybanans station Odenplan. Likaså ses det som önskvärt att en samordning sker med den pågående planeringen för en tillbyggnad av Stadsbiblioteket. Stadsbyggnadsnämnden har begärt in yttrande senast 14 september. Trafik- och rehallningsnämndens remisstid har förlängts till 30 september.

Fig. Butiksgallerians utbredning under Odenplan.

(Samtliga illustrationer är hämtade från Stadsbyggnadskontorets förslag till program för butiksgalleria vid Odenplan)

Programförslaget

Markanvisning

Marknämnden beslutade 2005-06-23 att anvisa mark till Rodamco Projekt AB. Anvisningsavtal slöts 2006-03-10 och är nu gällande till 2008-06-23. Rodamco äger, förvaltar och utvecklar fastigheter med inriktning på detaljhandel och köpcentrum i Sverige och övriga Europa. Rodamcos förslag är att man samtidigt med den omfattande utbyggnaden av Citybanans station Odenplan bygger butiksgallerian i direkt anslutning till stationens biljetthall.

Programområdet omfattar den centrala och södra delen av Odenplan och anslutande del av Norrtullsgatan, direkt söder om Odengatan. Gyldéngatan kan komma bli aktuell för varutransporter till butikerna.

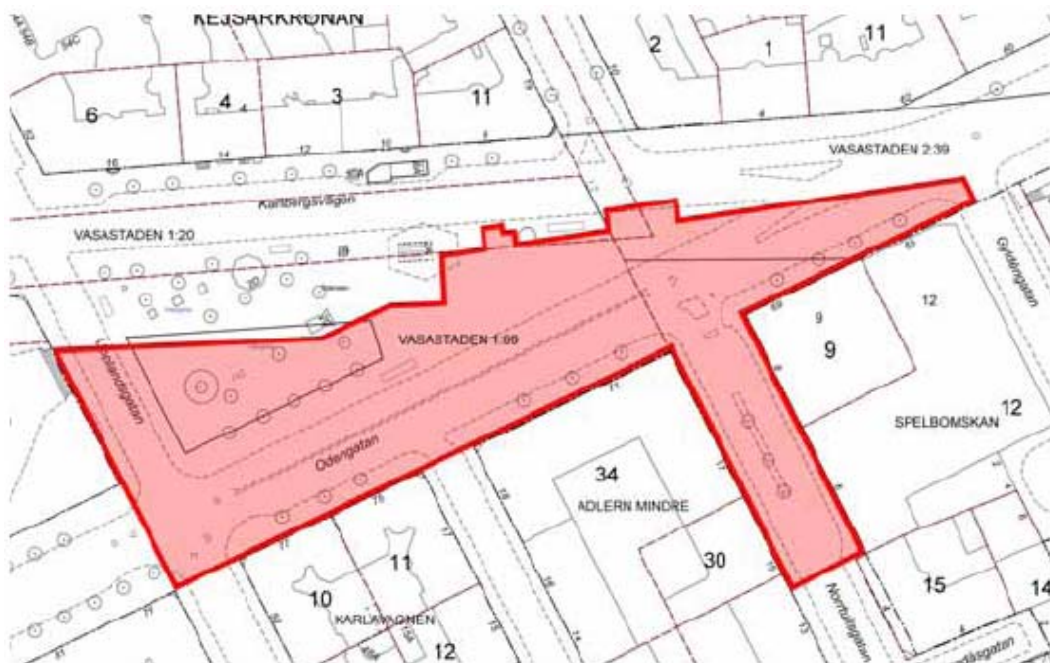

Fig. Det anvisade områdets huvudsakliga läge och gränser i plan.

Program för detaljplan

Förslaget innebär att man bygger en triangulärt utsträckt butiksgalleria i tre våningar under Odenplan, söder om tunnelbanan samt angränsande del av Odengatan. Gallerians utbud planeras vara inriktat mot sällanköpshandel, caféer och den typ av butiker och service som kan förknippas med resecentrum. Dagligvaruhandel ska möjliggöras. Vidare utredningar kommer att genomföras för att precisera såväl verksamheter som disponering av utrymmena.

Det nedersta planet, -3, kan bli att komma att inrymma lastkaj och varumottag. Utmed gallerians södra vägg planeras en servicegång för interna transporter av varor. Gallerians behov av transporter är, baserat på jämförelse med liknande anläggningar, bedömt till cirka 60 leveranser per dygn. Leveranserna sker i hälften av fallen med 12-meters distributionsbilar och vid övriga tillfällen med mindre varubilar.

Inlastning är i programmet föreslaget att ske antingen via ramp eller hiss från Gyldéngatan, alternativt via hiss i Norrtullsgatan. Ett mindre utrymmeskrävande alternativ till traditionella körramper anges därvid vara *linhiss* med kapacitet att hantera distributionsbilar. En placering av utrymme för varuhantering inom plan -3, i "spetsen" mot Gyldéngatan, beskrivs ge möjlighet att efter utökningar inom angränsande fastigheter även betjäna det nya biblioteket och angränsande fastighet, Spelbomskan 12.

Utöver interna gångförbindelser mellan våningsplanen föreslås gallerian kunna nås dels direkt från torgnivån, dels från angränsande biljetthall för Citybanan/-tunnelbanan till gallerians plan -1 respektive -2. Man anger att det är viktigt att kopplingen mellan biljetthallen och gallerian är generös, välkomnande och intressant.

Entré från gatuplanet redovisas dels som en fristående nedgång på Odenplans västra torgdel, närmast Upplandsgatan. Därutöver en entré i öster där det anges två alternativa placeringar. Antingen ett läge på Odenplans torgdel eller ett läge vid Odenplans södra sida antingen på själva Norrtullsgatan eller inom någon anslutande befintlig fastighet.

När det gäller tillgängligheten till gallerian för besökande anges en ambition att man vid gallerians entréer kommer kunna välja mellan trappor/rulltrappor respektive hissar för att möta olika behov och önskemål.

Den ventilation som gallerian behöver, sker enl förslaget i första hand via entréerna, och ljusgårdar men separat ventilationstorn utesluter man inte i detta skede.

Programmet anger att det mycket goda kollektivtrafikläget och inriktningen för gallerians utbud av verksamheter gör att behovet av parkering och angöring till gallerian bedöms som litet. Huvuddelen av besökare förväntas komma med kollektivtrafik eller gående, respektive cyklande. Något ytterligare utrymme än ev befintliga p-anläggningar i närområdet ser man inte som nödvändigt.

Fig. Butiksgallerian, plan -1, nivå +16. Förstudie Modern Line arkitekter.

Fig. Butiksgallerian, plan -2, nivå +12. Förstudie Modern Line arkitekter.

Fig. Butiksgallerian, plan -3, nivå + 8 med diskuterade lägen för inlastning av varor.

Andra projekt aktuella i området

Citybanan vid Odenplan

Planering pågår för en ny pendeltågstunnel (Citybanan) under Stockholms innerstad. Banan kommer vid Odenplan få en station med uppgångar dels mot Odenplans torg dels mot Dalagatan närmast Vanadisvägen. En detaljplan kommer att ställas ut efter sommaren 2007.

Citybanan, med en station bl a vid Odenplan, byggs helt i berg under tunnelbanan cirka 35 meter under marknivå. Från station Odenplans plattformar byggs direktförbindelser med hissar och rulltrappor till tunnelbanan. Station Odenplan byggs till en början med en plattform och två spår. När det i framtiden behövs mer spårkapacitet kan stationen byggas ut till två plattformar och fyra spår. Byggstart vid själva Odenplan bedöms i dagsläget till slutet av 2008 eller början av år 2009. Trafikstart för Citybanan anges för närvarande ske någon gång inom perioden 2013 – 2016.

Fig. Citybanan med dubbla spårstunnelar under Odenplan.

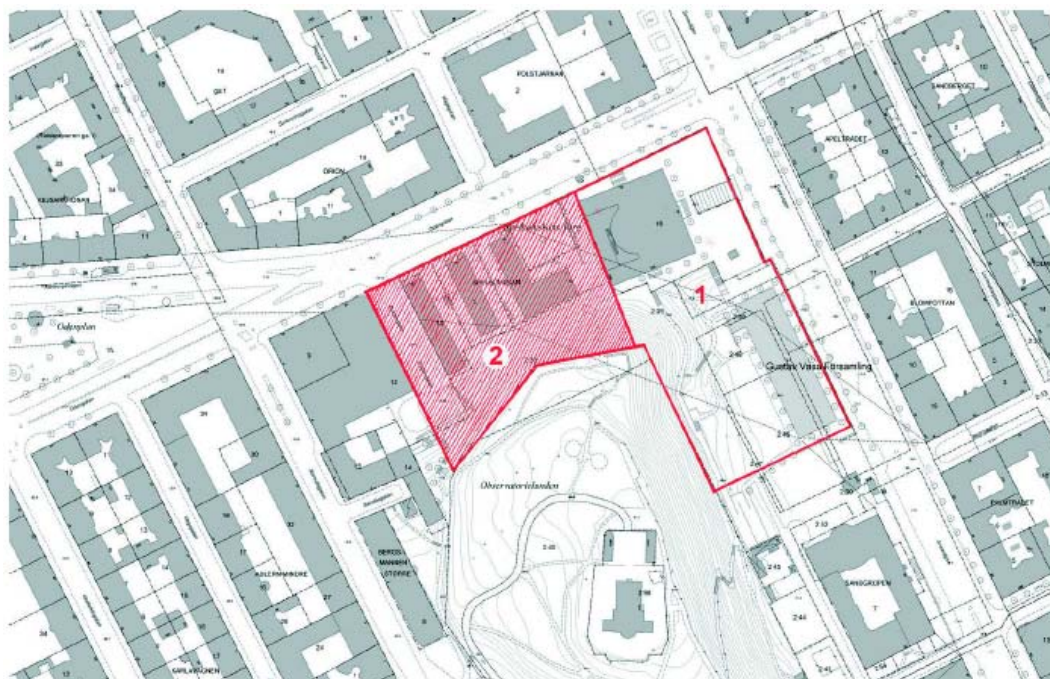
Tunnelbana Odenplan – Norra Stationsområdet

SL har på uppdrag av Landstinget översiktligt studerat möjligheterna att från Odenplan bygga ut tunnelbanan med spår mot Norra Station/Karolinska sjukhuset vilket presenterats för SL:s styrelse och Landstingsstyrelsen under april 2007. Något planarbete har inte påbörjats.

Enligt studien byggs ett nytt spår med anslutande ny perrong söder om de befintliga tunnelbanespåren. Vissa förberedande arbeten för en ny tunnelbanegren mot Norra Station utfördes redan när tunnelbanelinjen förbi Odenplan byggdes under 50-talet. Merparten av arbetena med den nya grenen inom Odenplansområdet återstår dock att göra. En del arbeten för perrong och spår kommer att göras i samband med byggnationen av Citybanan.

Stadsbiblioteket

En internationell arkitektävling utlystes 2006-06-01 för utbyggnad av Stockholms Stadsbibliotek. Tävlingsens första del utmynnade i att sex förslag valdes ut att gå vidare till tävlingens andra steg. I maj 2007 fick de tävlande instruktioner för att vidareutveckla respektive förslag. Vinnare beräknas bli utsedd till mitten av november månad 2007. Tillbyggnaden planeras vara färdig för invigning till våren år 2013.

Stadsbiblioteket (tillbyggnadsförslag ligger inom område 2)

Genomförande

I planprogrammet konstateras att Odenplan under en avsevärd tid kommer att vara kraftigt påverkat av de byggnationer som nu planeras.

Byggnationen av en galleria vid Odenplan föreslås genomföras under samma tidsperiod som Citybanan (2008 – 2014) och måste då samordnas med detta projekt. Likaså bör det i möjligaste mån samordnas med Stadsbibliotekets planerade utbyggnad. Önskvärt är att hela området kring Odenplan blir färdigställt ungefär samtidigt.

Det framgår av programhandlingen att under byggtiden kommer miljöpåverkan vara påtaglig, med buller och vibrationer från spontning, schaktning, borring, sprängning och transporter. Vid byggnation av föreslagen galleria kommer

andelen tung trafik kring Odenplan öka märkbart, utöver den ökning som kan förväntas av de kommande arbetena med Citybanan.

En utgångspunkt i genomförandeplaneringen är att alla primära trafikfunktioner på och kring torget ska kunna bibehållas. Buss och tunnelbana ska i princip fungera som idag, men hållplatser kommer behöva flyttas. Ombyggnaderna inom Odenplan kan komma att medföra att kapaciteten vid tunnelbanans uppgångar blir begränsad. Biltrafiken måste ges möjlighet att passera området men arbetena kan för såväl gång- som fordonstrafik innebära markanta begränsningar av framkomligheten. Det ska gå att nå angränsande fastigheter såsom entréer, butiker, lastintag mm. Däremot torde fordonsangöring behöva hänvisas till angränsande gator. Det komplexa bygget måste därför anpassas så att störningarna minimeras.

Större delen av byggperioden kommer Odenplan och vissa angränsande gatuytor vara helt eller i delar inhägnat arbetsområde. Såväl Odengatan som Karlbergsvägen berörs av trafikprovisorier från och med Upplandsgatan och österut. För Karlbergsvägens del fram till Odengatan. För Odengatan fram till och med Gyldéngatan. Likaså berörs Norrtullsgatan närmast Odengatan. Byggandet av gallerian kommer behöva delas upp i etapper så att tillräckliga arbets- och etableringsområden erhålls och så att närliggande produktionsarbeten inte stör varandra.

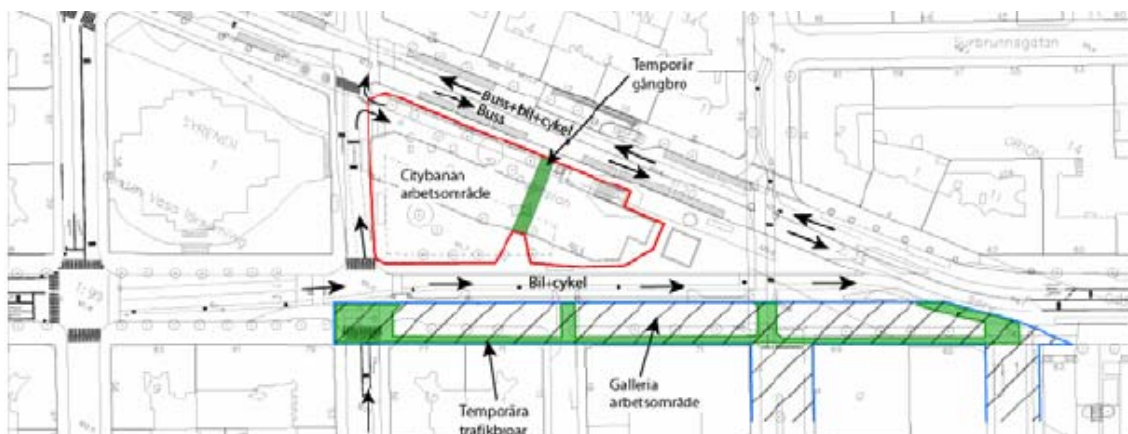

Fig Skede 1, nordsydlig etappindelning.

Fig Skede 2, nordsydlig etappindelning.

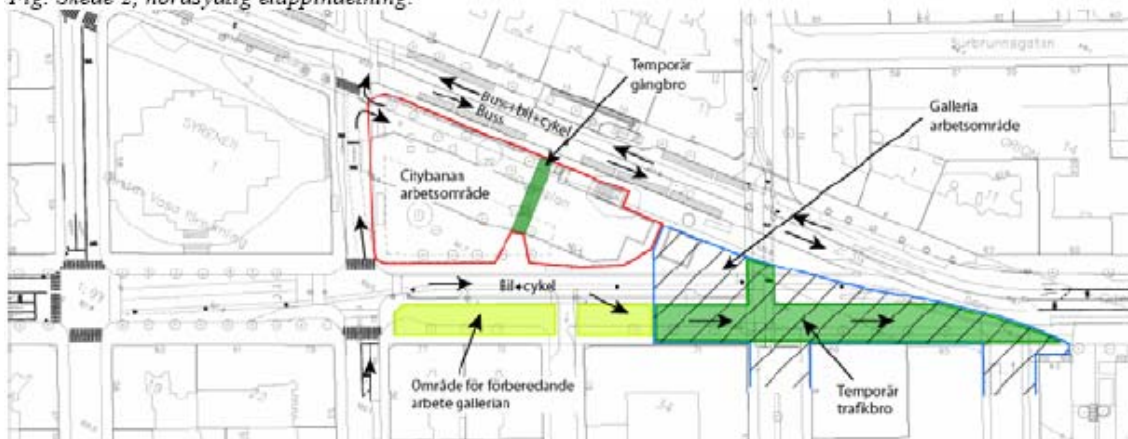

Fig Skede 1, östvästlig etappindelning

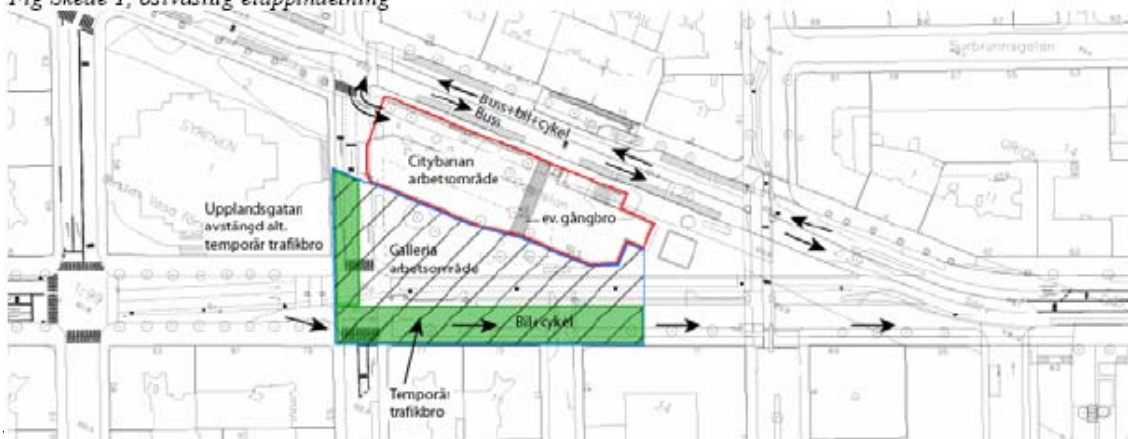

Fig Skede 2, östvästlig etappindelning.

Planhandling och tidsplan

Det nu erhållna programmet avser ange utgångspunkter och mål för den fortsatta planeringen. I nästa steg, planskedet, kommer förslaget att utvecklas och det kommer göras mer detaljerade studier av anläggningens utformning, dess genomförande och miljökonsekvenser. Man konstaterar i programmet att med de förändringar som förväntas ske vid Odenplan är det nödvändigt att lyfta frågan om en mer omfattande förnyelse av Odenplan som torg och central knutpunkt för resenärer, kunder och besökare. Stadsbyggnadskontoret avser därför genomföra parallella arkitektuppdrag för att få underlag till beslut om Odenplans framtida funktion och gestaltning.

Preliminär tidplan för detaljplanarbetet för gallerian:

8 februari 2007	SBN start-PM
Juni – augusti 2007	Programsamråd
Oktober 2007	Redovisning och direktiv SBN
November – December 2007	Planhandlingar upprättas
Februari – Mars 2008	Plansamråd
April 2008	Redovisning och direktiv SBN
Juni 2008	Utställning
September 2008	Godkännande SBN
November 2008	Antagande KF

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret ser positivt på tanken att etablera ett nytt butikscentrum vid Odenplan. Detta är en naturlig centralpunkt i denna del av Vasastaden och kommer, till följd av utbyggnaden av Citybanan, passeras av en omfattande mängd resande som här ska byta mellan pendeltåg, tunnelbana och buss.

I samband med det slutliga återställandet av trafikytorna vid Odenplan ser kontoret det som viktigt att poängtera behovet att vara restriktiv mot att eventuella anordningar för gallerian placeras på och inom befintliga trafikytor. Hela Odenplansområdet är, redan idag, hårt utnyttjat för att rymma den trafikefterfrågan som finns från gående, cyklister, biltrafik och, inte minst den omfattande busstrafiken. Utifrån de förutsättningar som programmet redovisar ska dock gallerian inte behöva innebära en alltför stor mängd nya anordningar inom gatumarken. Men beträffande vissa av förslagen till entréer, eventuella dagsljusinsläpp och varumottag finns det i programhandlingen vissa alternativa placeringar på gatumark som kontoret ser som olämpliga. Kontorets uppfattning är att sådana funktioner, så långt möjligt, ska lösas inom angränsande fastigheter. Därutöver är det önskvärt att hänsyn tas till de gestaltningsmässiga värden som platsen redan idag har, bl a som följd av den omfattande ombyggnaden av hela Odenplans busstorg och omgivande gator, som SL och staden bekostade och som

genomfördes till år 2002, i samband med starten av stomlinjenätet för bussarna i innerstaden.

Parkering för bil med handikapptillstånd och likaså angöringsmöjligheter för t.ex färdtjänstbuss behöver ordnas vid gallerian, antingen i gatuplanet eller i det intilliggande garaget. Personer med funktionsnedsättning kan inte förväntas använda kollektivtrafiken på samma villkor som övriga grupper, eftersom kollektivtrafiken idag inte är fullt tillgänglig.

Lastning och lossning förordas ske via Gyldéngatan och i möjligaste mån samordnas med stadsbibliotekets framtida lösning. Hissanordningar i Norrtullsgatan, såsom föreslås (sid 16 i bilaga 1), skulle starkt låsa och begränsa gatans framtida funktion varför det avstyrks.

Likaså bör inte en entré till gallerian förläggas mitt i Norrtullsgatan (sid 17 i bilaga 1). Entréer som inte placeras på själva Odenplan bör inordnas i angränsande fastigheter.

En underjordisk anslutning till Åhléns varuhus längs Odengatan, vilket har diskuterats, välkomnas. Detta skulle kunna ge ett bättre samnyttjande av entréerna.

Yta behöver reserveras inom gallerian för cykelgarage, med en placering i direkt anslutning till Citybanan. Utrymmet på Odenplans torgdel kommer inte räcka till för cykeluppställning, med det ökade behov som kan förväntas i samband med öppnandet av Citybanan. Hur stort ytbehovet blir är f n under utredning, i samband med Banverkets planering för pendeltågsstationen vid Odenplan. Ett cykelgarage ger samtidigt möjlighet till samordning med en ev verksamhet med butik/-uthyrning/reparationer för cyklar.

Kontoret vill poängtera att dagsljusinsläpp, ned till gallerian, bör koncentreras till entrébyggnaderna, vilka med fördel kan glasas upp. Att ordna lanterniner i gatumarken är inget kontoret kan stödja. Ett viktigt skäl är att Odenplans torg och angränsande gångbanor behövs för den stora mängden gående och de verksamheter som hör gatulivet till. Det andra skälet är kontorets dåliga erfarenheter av lanterniner. Slitaget i Stockholms innerstad är stort. Den önskade effekten minimeras på grund av smuts och att de går sönder. Modern ljusteknik ger idag stora möjligheter till intressanta effekter i lokaler under mark, vilket också anges i programhandlingen (sid 17 i bilaga 1).

Vilka träd som inom plan- och arbetsområdet kan stå kvar, tas bort, återplanteras eller ersättas med nya, förutsätts regleras närmare vid det kommande detaljplanearbetet.

Under byggtiden behöver cyklisters och fotgängarnas utrymmesbehov beaktas. För fotgängarnas del måste garanteras eget, hinderfritt utrymme, vilket ska vara separerat från bil- och cykeltrafiken och anpassat till den stora mängd fotgängare som passerar området varje dag.

De avskärmade plank, som kommer att finnas under den långa byggtiden, bör utformas på ett intresseväckande sätt (sid 21 i bilaga 1), med förslagsvis ”fönster” ned mot byggarbetsplatsen, vilket är populärt för förbipasserande, och skapar intresse för projektet. Slutna ytor kan nyttjas för information. Plankens material och färg bör anpassas till stadsbilden.

Framkomlighet vid projektets genomförande

Det anges i programhandlingarna vara önskvärt att gallerian byggs ut inom samma period som Citybanan och i möjligaste mån samordnat med Stadsbibliotekets utbyggnad. Detta för att hela området kring Odenplan ska kunna färdigställas ungefär samtidigt. Det framgår samtidigt att arbetena, för såväl gång- som fordonstrafik kan förväntas innebära markanta begränsningar av framkomligheten.

Kontoret konstaterar att möjligheterna är små att, i rusningstid finna bra alternativa vägar i öst – västlig riktning, att hänvisa Odengatans biltrafik till. Likaså är det tveksamt i vilken omfattning trafiken skulle söka sig andra vägar, även om möjligheten fanns, då mycket av den passerande trafiken i Odengatan/-Karlbergsvägen torde vara av lokal karaktär, med start- eller målpunkt i norra innerstaden. Med de framkomlighetsbegränsningar som byggnationen vid Odenplan torde innebära, finns således vid högtrafiktid ökad risk för köbildning i området.

Samtidigt delar kontoret uppfattningen i programmet, att såvida föreslagen galleria ska byggas, behöver detta ske samtidigt med övriga projekt. Det kan inte ses som något alternativ att bygga ut ett av projekten i taget. Dels har dessa projekt en utformningsmässig koppling till varandra dels skulle det bli en oacceptabelt lång byggperiod vid Odenplan.

I detta tidiga programskede är dock planeringen för själva genomförandet inte färdigstuderad. Det är således för tidigt att göra en slutlig bedömning av trafikkonsekvenserna för byggnationen. Kontoret kommer därför att noga följa den fortsatta planeringen för genomförandet och bevaka huruvida erforderlig framkomlighet säkerställs. Kontoret vill understryka vikten av att utformningen av Odenplans framtida utformning samt trafikprovisorierna sker så att en godtagbar framkomlighet säkerställs, och att planeringen av åtgärderna anpassas till övriga planerade projekt i staden.

Trafikkontorets förslag

Odenplansområdet har idag en trafikmässigt mycket viktig funktion. Eftersom gallerian förväntas bli ett komplicerat bygge vill kontoret understryka vikten av att framkomligheten i området för bil- och busstrafik, liksom för oskyddade trafikanter inte äventyras.

Planeringen för gallerian behöver samordnas med de andra projekt som är aktuella vid Odenplan. Detta gäller såväl den slutliga, permanenta utformningen, som vid planeringen för byggskedet.

Kontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden beslutar, att som svar på remissen överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande samt förklara beslutet omedelbart justerat.

Slut